

HØRINGSUTTALELSE TIL**"MER EFFEKTIV BYGNINGSLOVGIVNING II"
NOU 2005:12****Vedr. kap. 13.3 Særlig om landbruksbygg.**

Instituttet har tidligere uttalt seg om landbruksbygningenes stilling i forhold til PBL, jfr. kap. 13.3.4 i NOU 2005:12.

Om saksbehandling og kontroll.

Vi konstaterer med tilfredshet at utvalgets forslag til revidert PBL innebærer at landbruksbygg som hovedregel gjøres søknadspliktige etter § 20-1. Adgangen til å bygge i eget regi og selv være ansvarlig søker er gitt i § 20-2 for mindre landbruksbygninger. Og de minste tiltakene unntas fra søknadsplikt i § 20-3. Det gir anledning til å tilpasse kravnivået til byggesakens omfang og kompleksitet, samtidig som adgang til saksbehandling og kontroll beholdes i nødvendig utstrekning.

Det gjøres oppmerksom på at i § 20-3 b står det "*mindre, frittliggende byggverk knyttet til drift av jordbruks- og reindriftsområder*" som kan oppføres uten søknad. Her er "*skogbruks-*" falt ut, ved jamføring med både nåværende SAK § 5.1 og NOU 2005:12 side 187. I sistnevnte står at utvalget foreslår at nåværende unntak i SAK § 5.1 videreføres.

Det må påpekes at det vil bli et sterkt behov for konkretisering av når en byggesak vedr. driftsbygning i landbruket skal behandles etter § 20-1, når den kan behandles etter § 20-2, og når den kan utføres etter § 20-3 uten søknad. Hva som er

"mindre, frittliggende byggverk knyttet til drift av jordbruks-, skogs- og reindriftsområder" (§ 20-3), til forskjell fra

"mindre driftsbygninger i landbruket" (§ 20-2)

og hvor avgrensningen går mellom "*mindre etter §20-2*" og "*ikke mindre etter § 20-1*" går ikke klart fram av lovteksten og kommentarene til den. Den kommende forskriften vil her få en viktig oppgave med klargjøring.

Valg av sikkerhetsnivå for landbruksbygninger.

Sikkerhets- og kontrollnivået for prosjektering og utførelse av landbruksbygningene fastsettes for øvrig av "Pålitelighetsstandard" NS 3490, vedlegg K. Dette vedlegget plasserer alle landbruksbygninger normalt i klasse 1, med klasse 2 i parentes (dvs. kan velges). Klasse 1 medfører nesten ingen kompetanse- eller kontrollkrav, og var egentlig tenkt for mindre, enkle bygninger og bygningsdeler. Praksis viser at kl. 2 aldri benyttes av tilbyder av landbruksbygning, mens det var intensjonen at husdyrbygninger av noen størrelse normalt skulle prosjekteres og utføres til kl. 2.

Dette er et forhold som vi ber om at det gjøres noe med i det videre revisjonsarbeidet, f. eks. at det stilles visse krav til sikkerhet i bygninger for dyrehold av en viss størrelse. Det gjelder så vel konstruktiv sikkerhet som brannsikkerhet. Jfr. egen merknad om brann senere.

Om tilknytning til vann, avløp og vei.

Vi slutter oss til at unntaket fra krav om lovlig atkomst til offentlig vei kan oppheves for landbruksbygninger. Eventuelle unntak kan håndteres med henvisning til passusen "så langt det passer" til så lenge. Men det er ingen god løsning på sikt, i det de materielle bestemmelsene i loven bør tilpasses slik at de ikke rammer galt for bygninger til husdyrhold eller planteproduksjon.

Utvalget diskuterer for og imot tilknytningsplikt til vann- og avløpsledninger for driftsbygningene på landbrukseiendom. Etter vårt syn er det faglig og saklig sett godt hold i argumentene for å opprettholde unntaket fra tilknytningsplikten. Det er tilsvarende lite hold i argumentene for å ta bort unntaket fra tilknytningsplikten.

Vår begrunnelse for å opprettholde unntaket er at det er urimelig å pålegge noen å betale for en tjeneste de ikke har bruk for og ikke har bedt om. Det hevdes at fortsatt unntak vil kunne undergrave kommunens økonomiske grunnlag for rasjonell drift og utbygging av vann- og avløpsnett (NOU 2005:12 s. 188). Til det er å si at det ikke må bli slik at kommunen kan finansiere transportstrekningene for vann- og avløpsledningene med tilknytningsavgift fra gardsbruk på strekningen, dersom disse ikke har reelle behov for tilknytning. Har de reelle behov trengs ikke tilknytningsplikt, det kan skje frivillig, eller med grunnlag i andre lover/forskrifter. Tilknytningsavgiften vil ellers virke som en ekstra skatt på brukene, og som subsidiering av nødvendige tjenester for den bebyggelsen vann- og avløpsanleggene egentlig bygges for å betjene.

Et annet argument i NOU-en er at nye større landbruksbygg får vannforbruk og avløpsvolum av samme karakter og omfang som andre næringsbygg, og at opprettholdelse av unntaket derfor kan ses på som forskjellsbehandling av næringer. Etter vårt syn er ikke det tilfelle. Landbruket er *alene* om normalt å ha areal- og vannressurser tilstrekkelig for egne behov, og å drive et bærekraftig kretsløp med sin plantenæring på eget areal. Det gjør ikke andre næringer (og gjør de det, vil det være rimelig at de heller ikke trenger tilknyttes avløpsledning til renseanlegg). Det burde være nok å minne om at husdyrgjødsel *alltid* går tilbake til arealene, og ikke som vanlige toalettavløp til avløpsledningen for svartvann. Volum og næringsinnhold i husdyrgjødsel har en helt annen størrelsesorden enn svartvannet fra bebyggelsen.

Vedr. passusen "...så langt det passer".

Den ble tatt inn i §81 i PBL da loven ble gjort gjeldende for landbruksbygninger i 1985, vel vitende om at en rekke materielle bestemmelser ikke var utformet slik at de med rimelighet alltid kunne anvendes for landbruksbygninger. Hva som passer eller ei er klargjort i en veiledning. Tanken var at PBL og forskriftene ved neste revisjon skulle tilpasses slik at behovet for å ha passusen falt bort. Da det ikke ble gjort ved revisjonen i 1995, beholdt de passusen. Når Bygningslovutvalget foreslår å fortsatt beholde passusen, innebærer det en erkjennelse av at nødvendig tilpasning ikke har skjedd ennå.

Det er vår mening at passusen bør gjøres overflødig, og at det vil gi klarere og enklere rettsforhold. Det er ennå ikke for sent, og medfører ikke nødvendigvis mer arbeid enn å ajourføre og vedlikeholde veiledningen for byggebestemmelsenes anvendelse på landbruksbygninger.

Vedr. brannbestemmelser for landbruksbygninger.

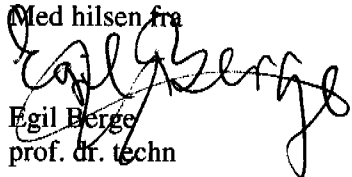
Bygningslovutvalget har særlig merket seg den manglende oppfølgingen av forskriftenes krav om sikkerhet ved brann, som igjen har resultert i mange store branner i driftsbygninger, der et stort antall dyr er omkommet (NOU 2005:12 pkt. 13.3.7 2. avsnitt).

Vi vil få gjøre oppmerksom på at problemet ikke bare er dårlig oppfølging av eksisterende bestemmelser som får anvendelse på bygninger for husdyr. Med den byggemåten som har innarbeidet seg for nye bygninger for større besetninger (store, åpne haller på ett plan), så **mangler** det også bestemmelser i lov og forskrift som **får** anvendelse. Loven bør hjemle krav til brannklasse for bygninger som skal huse besetninger over en viss størrelse (tilpasset den enkelte dyreart), slik at slukning, evakuering av dyr og begrenning av brannen blir mulig. Forskriftene kan gi nærmere detaljering av kravnivå avhengig av besetningsstørrelse og dyreart.

Instituttet har siden 1950-årene arbeidet med forskning og undervisning vedr. bygninger for landbruk, og bidrar gjerne fortsatt til en hensiktsmessig og tidsmessig utforming av bygningsbestemmelsene for disse.

Med hilsen fra

Egil Berge
prof. dr. techn

Jan Våge, ark.
Seksjonsleder, prof. dr. sc.

